

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

S. Maria in Porticu, num. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

*S. Maria
Angelorum
templum
in Thermis
per Antonium
Ducam
aedificatum.*

decreto sanxit, ut Diocletianæ Thermæ in templum B. Virginis, & septem Angelorum dicarentur: eodemq; decreto, (quod in Archivio PP. Carthusianorum Romæ asservatur) operis procurationem societati sanctissimæ Trinitatis commisit. Itaq; Thermæ die 15 Aug. ejusdem anni per Episcopum Sebastenum in honorem S. Mariæ Angelorum, & Martyrum sunt dicatæ duæ aræ ibidem erectæ, & sacra quotidie celebrari cœpta. Sed cum res quorundam improbitate, qui postea ultore Deo suæ temeritatis luerunt pœnas, parum feliciter processisset; Aræ quoq; cum ornamentis exturbatæ essent, neq; earum restituendarum spes esset ulla; iterum an. 1555 alia visione est erectus, qua eidem significabatur divino decreto Thermas in septem Angelorum templum consecrandas, sed cum bellorum occasione, aliisq; de causis protracta res esset; pervicit tandem constantis animi pietas. Nam Pius IV. Pontifex Maximus anno 1560. Antonium Ducam ad se accivit, ab eoq; de visionibus, quas super ea re habuerat, admonitus, quantum etiam tot annorum labore perfecisset, edoctus, ejusmodi opus maxime piæ ipse complectitur: negotium dat Michaeli Angelo Bonarotæ nobili in primis Architecto, templi in Thermis describendi, translatisq; illuc ad curam templi è cœnobio S. Crucis in Jerusalem religiosissimis Patribus Carthusianæ familiæ, ara lignea in medio templi excitata, temploq; pretiosissimis pontificis aulæis exornato, reliquis etiam rebus, pro temporis angustia ritè compositis, Pontifex ipse indè Cardinalium Capella die 5. Aug. 1561. præsentibus Cardinalibus universa Curia, & populo Rom. pontificis vestibus ornatus Thermas in honorem S. Mariæ Angelorum, solemnibus additis comprecationibus dedicavit. Factum est ibi sacrum Pontificali ritu; quanquam in diplomate de cœnobio à Monachis extruendo vocatur tēplum B. Virginis, & omnium Angelorum, & Martyrum, quod moles illa Martyrum sudore sit facta. Hi verò versus abside incipiti leguntur.

*Quod fuit Idolum, nunc templum est Virginis,
Auctor*

Est pater ipse Pius: daemones aufugite.

Dicato templo Pontifex titulum Cardinalitium attribuit, Statuonemq; decrevit sabbato post tertiam Dominicam Quadragesimæ, quo die statio est ad S. Susannam, quæ in ea est vi-

cinia. Idemq; templum compluribus Indulgentiis, sed præsertim iis, quæ sunt in S. Cruce Jerusalem, ubi prius erant Patres Carthusiani, auctum esse voluit Antonius Duca senio confectus, & voti compos viso templo, quod tantopere desideraverat, totq; laboribus procuraverat, lætus ex hac vita migravit, primusq; in eo templo ad gradus altaris summi sepelitur. Onuphrius in l. de septem Ecclesiis testatur huc Thermarum dedicationi à Pio IV. factæ se interfuisse, ipsumq; Pontificem hanc Ecclesiam mirum in modum exornare constituisse, sed morte præventum id opus imperfectum reliquisse. Gregorius XIII. templi pavementum sternendum curavit, ubi aliquot etiam sacella magnificè exornari cœpta sunt.

S. MARIA IN PORTICU.

S. Maria in Porticu propè theatrum Marcelli. Hic domus erat S. Gallæ viduæ Symmachii Consulis & Patritii filia à Theodorico Rege Ariano interfecti; quæ teste S. Fulgentio Episcopo Ruspensi in Epistola ad eandem Avost. Patre Socero, Genere, consulibus clarissima, intra unius anni spatium marito, cui primum nupserat, est orbara, secundas vero nuptias constantissimè recusavit, ad quas eam, ut scribit S. Gregor. l. 4. Dialog. c. 13. vocabant, & opes, & ætas, & deformitas barbæ, quam medici propter igneam quandam corporis conspersionem nisi nuberet, emissurâ eam fuisse prædicebant. Itaq; divinis rebus intenta, dum pauperes duodecim quotidie prandio excipit, ejus domum Angelicis manibus delata est Deiparæ filium in ulnis fovens imago. aureis lineis in lapide pretioso zaphirino Angelorum manibus, ut pie creditur, efformata, & multa luce circumfusa, cujus splendore vehementer commota S. Joannem Pont. ejus nominis I. martyr. o postea in clytym, tora de re commonefecit. Is cum ejus domum venisset, fufus ad Deum precibus, campanis nullo impulsu, sed sua sponte tota urbe concrepantibus, in aère suspensam Imaginem admirabundus conspexit, quæ ab Angelis in ejus est deposita manibus. Atq; eo ipso die B. Virginis beneficio, quæ tota urbe grassabatur, pestis abacta est: quare S. Gallæ in suis ipsa edibus templum hoc Christo, ejusq; Genetrici posuit, quod vulgò dicitur à Porticu, propter Porticum Octaviæ Marcelli matris, & Augusti fororis olim ibi sitam; sacra verò Imago eo ipso

22.
S. Maria
in Porticu
templum
in domo S.
Gallæ viduæ
extitit.

Imago Deiparæ
S. Gallæ
in Porticu
delata.

S. Maria
in Porticu
unde dicitur

in loco ubi primum apparuit, collocatur. Et Gallia, inquit Gregorius loco citato, *ab ipso seculari habitu, ad Omnipotentis Dei servitutem sese apud B. Petri Apostoli Ecclesiam monasterio tradidit, ibique, multo annis simplicitati cordis, & orationi dedita, larga indigentibus elemosynarum opera impendit, quæ postea ante obitum S. Petri visione mirificè est recreata.* hæc ex Gregorio. Hoc idem templum, ut videre est in lapide in summo altari collocato, vetustate pene collapsum Gregorius VII. restauravit, & consecravit, cujus etiam tempore nobile illud Ciborium, quod adhuc visitur, extractum fuisse existimatur, in quo sacra Imago supernè est reposita: in fronte verò Ciborii illi versus musivo opere extant, ex quibus pleraque eorum, quæ hæcenus commemoravimus, indicantur.

Hic est illa pia Genetricis Imago MARIÆ, Quæ discumbenti Gallia patuit messenti.

Per eandem imaginem pestis ab urbe depellitur.

Per eandem imaginem ab alio periculo urbis liberatur.

Eandem imaginem ludæi duo contemnentes, illud dantes pœnas.

Ad ejsdem quoque Imaginis commendationem facit, quod nulla temporum injuria læsa, in tot urbis incendiis, in tot hostium direptionibus inviolata perstiterit. Addam ad eam emulorationem quandam ab iis, qui eo conflant, recitandam, & ibidem jam pridem expositam, quæ hujus Imaginis dignitatem ponit ob oculos, est autem ejusmodi.

Oratio, quæ in S. Maria in Porticu habetur.

Omnipotens sempiternæ Deus, qui legem Moysi digito tuo in tabula lapideâ scriptam adisti, & serpentem aeneum in eremo exaltari fecisti, concede quaesumus, ut hæc sacratissimam Genetricis Filii tui incarnationem opere tuo formatam. Et in hoc templo per sanctos Angelos tuos mirabiliter exaltatam devotè veneremur, cujus incuita à mortifera antiqui serpentis peste, & à quibuscumque aliis corporalibus læsionibus liberemur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, &c.

Oratio ad S. Mariam in Porticu.

S. MARIA ARA COELI.

S. Maria Ara cœli in Capitolio, ubi olim Jovis Feretrii fanum, Ejusmodi Deiparæ templum, cui FF. Minorum de Observantia nobile cœnobium nunc est adjunctum, in ea Capitolii parte situm est, ubi Octavianus Augustus, proventiori jam ætate, accepto à Pythio Apolline responso de puero hebræo, eodemque Deo, ac omnium Domino ipsi in tartara detrudente Romam ex Oriente reversus, Aram maximam auctore Nicephoro l. i. c. 17. extruxit, eum ejusmodi latina inscriptione ARA PRIMOGENITI DEI, qua de re nos c. 23. In hoc templo imago Deiparæ à S. Luca depicta in summo altari magna pietate colitur: ibidem etiam lapis visitur insignis pedum vestigiis ab Angelo impressis, qui Romæ humana specie aliquando apparuit. Cùm autem in Urbe ex Onuphrio in l. de septem Ecclesiis in S. Joanne Viginti, ex Baronio verò in notis ad Martyrologium diei Novem. & die 5. Decemb. viginti duo essent Cœnobita, seu Abbatis, quarum Abbates in præcipuis quibusdam celebratibus summo Pontifici celebranti aderant, hæc Ecclesia Ara cœli, auctore eodem Onuphrio una erat ex illis Abbatibus, quam postea Leo X anno 1516. Cardinalis titulum instituit.

22. S. Maria Ara cœli in Capitolio.

Angelus humana specie apparens pedum vestigia in lapide impressit.